

Projekt
z dnia 27.02.08 r.

ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW

z dnia .....2008 r.

w sprawie dokonywania wydatków budżetu państwa w roku 2008 r. pochodzących ze środków z rezerwy celowej - Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Na podstawie art. 137 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa szczegółowy sposób dokonywania wydatków budżetu państwa w 2008 r., pochodzących z części 83 rezerwy celowej, dział 758, rozdział 75818, poz. 68 - Fundusz Inicjatyw Obywatelskich.

§ 2.

Minister Pracy i Polityki Społecznej, w celu wydatkowania środków z rezerwy celowej Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, zostaje uprawniony do dokonywania wydatków do kwoty 60 000 000 zł.

§ 3.

Szczegółowy sposób dokonywania wydatków, o których mowa w § 2 określa załącznik.

§ 4.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

PREZES RADY MINISTRÓW

---

¹⁾Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 169 poz. 1420, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 104, poz. 708, Nr 170, poz. 1217 i 1218, Nr 187 poz. 1381 i Nr 249 poz. 1832, oraz z 2007 r. Nr 82, poz. 560, Nr 88 poz. 587, Nr 115, poz. 791 i Nr 140, poz. 984.

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie, wraz z załączonymi „Podstawowymi działaniami Ministra Pracy i Polityki Społecznej w zakresie wydatkowania środków z rezerwy celowej Fundusz Inicjatyw Obywatelskich budżetu państwa na 2008 r.”, stanowi kontynuację w roku 2008 inicjatywy realizacji instrumentu finansowego wspierającego proces budowy społeczeństwa obywatelskiego, jakim był „Rządowy Program – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich” na lata 2005-2007, zwany dalej Programem „FIO”.

W wyniku uzgodnień przeprowadzonych w trybie roboczym pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwem Finansów, Rządowym Centrum Legislacji oraz Kancelarią Prezesa Rady Ministrów uznano, iż najwłaściwszą formą wydatkowania środków z rezerwy celowej Fundusz Inicjatyw Obywatelskich budżetu państwa na 2008 r., jest zastosowanie trybu z art. 137 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.¹⁾).

W zakresie wieloletniego Programu FIO podjęte zostały prace nad jego ustanowieniem, w oparciu o budowaną strategię sektorową. W bliskiej perspektywie przewiduje się nadanie tym dokumentom statusu instrumentu ustawowego.

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich jest odpowiedzią na potrzeby trzeciego sektora, który wykazując chęć współpracy z administracją publiczną w realizacji zadań publicznych, posiada ograniczone zdolności finansowe oraz techniczno-organizacyjne. Diagnoza stanu oraz perspektyw rozwoju trzeciego sektora w Polsce potwierdza konieczność realizacji instrumentu finansowego, który poprzez objęcie wszystkich obszarów pożytku publicznego, uwzględniac będzie horyzontalny charakter wykonywanych przedsięwzięć.

Instrumentem takim był Program „FIO”, który w trakcie trzech lat realizacji (2005-2007), spotkał się z szerokim odzewem w środowisku pozarządowym. Do końca 2007 r. odbyły się cztery konkursy w ramach Programu „FIO”. Łącznie, organizacje pozarządowe oraz podmioty uprawnione do udziału w Programie „FIO” złożyły ponad 6000 wniosków. W ramach Programu „FIO” w latach 2005-2007 dofinansowano ponad 2106 przedsięwzięć na kwotę ponad 107,4 mln zł.

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich jest oparty na zapisach Strategii Wspierania Społeczeństwa Obywatelskiego. Przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 7 czerwca 2005 r. Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, pomyślana została jako długofalowy dokument mający na celu kształtowanie procesu rozwoju społeczeństwa

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 169 poz. 1420, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 104, poz. 708, Nr 170, poz. 1217 i 1218, Nr 187 poz. 1381 i Nr 249 poz. 1832, oraz z 2007 r. Nr 82, poz. 560, Nr 88 poz. 587, Nr 115, poz. 791 i Nr 140, poz. 984.

obywatelskiego. Cele Strategii skoncentrowane zostały na osiągnięciu optymalnego poziomu uczestnictwa obywateli w życiu publicznym, ilościowym i jakościowym rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz stworzeniu podstaw funkcjonowania dobrego państwa.

Jak wynika ze sprawozdań z realizacji Programu „FIO” w poszczególnych latach, począwszy od pierwszego roku funkcjonowania Program „FIO” wpisał się do świadomości społecznej i praktyki funkcjonowania organizacji pozarządowych jako przejaw, wypracowanej w partnerstwie publiczno-społecznym, troski o rozwój aktywności obywatelskiej oraz potrzeby wzmocnienia miejsca i roli trzeciego sektora w realizacji zadań publicznych. Analiza Programu „FIO” wdrażanego w latach 2005- 2007, pozwoliła na stwierdzenie, iż „Rządowy Program – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich”, mimo, iż jest jednym z wielu instrumentów programowych i finansowych mających na celu wspieranie organizacji pozarządowych, jest Programem szczególnym, który z uwagi na horyzontalne ujęcie formuły wsparcia trzeciego sektora, w kolejnych etapach jego realizacji otwiera możliwości wyrównywania szans rozwoju inicjatyw obywatelskich, poprzez docieranie do środowisk społecznie zaniedbanych. Po pierwszych doświadczeniach Programu „FIO”, działania uwzględniające ten kierunek wsparcia uznane zostały jako priorytet. Program „FIO” stworzył szansę przede wszystkim dla małych organizacji, których innowacyjne projekty nie mogły zostać wprowadzone w życie ze względu na ograniczone środki.

Projekty złożone w ramach Programu „FIO” obejmowały swą treścią całe spektrum działań, dotyczących większości sfer pożytku publicznego. Różnorodność dofinansowanych projektów stanowi doskonały przykład horyzontalnego podejścia, jakie przyświecało twórcom Programu i jakie odpowiada oczekiwaniom trzeciego sektora.

Wynikiem tego jest m. in. deklaracja dalszego wsparcia sektora pozarządowego w ramach Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, wyrażona przez Prezesa Rady Ministrów Donalda Tuska w exposé z dnia 23 listopada 2007 r. W wyniku działań rządu na realizację Funduszu Inicjatyw Obywatelskich w 2008 r. przeznaczono w ustawie budżetowej 60 mln zł.

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich przyczyni się do wzmocnienia społecznej i ekonomicznej kondycji trzeciego sektora. Należy się spodziewać, że FIO, służący wspieraniu inicjatyw obywatelskich w zakresie działalności pożytku publicznego, z udziałem organizacji pozarządowych, umocni swój status trwałego mechanizmu budowy społeczeństwa obywatelskiego.

Ocena Skutków Regulacji

1. Podmioty, których dotyczy regulacja:

- 1) organizacje pozarządowe;
- 2) osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego.

2. Konsultacje społeczne

Projekt stanowi zmianę formuły prawnej sposobu wydatkowania środków z rezerwy celowej budżetu państwa, w odniesieniu do skonsultowanego społecznie i uzgodnionego międzyresortowo w dniach 20-22 lutego 2008 r. dokumentu „projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Rządowy Program – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich”. Podobnie treść załącznika „Podstawowe działania Ministra Pracy i Polityki Społecznej w zakresie wydatkowania środków z rezerwy celowej Fundusz Inicjatyw Obywatelskich budżetu państwa na 2008 r.” nie została zmieniona merytorycznie, w odniesieniu do poddanego uzgodnieniom międzyresortowym i konsultacjom społecznym dokumentu „Podstawowe kierunki działań rządu w zakresie realizacji Rządowego Programu – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich w roku 2008”.

3. Skutki dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Wprowadzenie regulacji zawartych w projekcie przedmiotowego rozporządzenia pociągnie za sobą wydatki z budżetu państwa na wsparcie inicjatyw podejmowanych przez organizacje pozarządowe oraz wyznaniowe osoby prawne i jednostki organizacyjne prowadzące działalność pożytku publicznego (tj. działalność społecznie użyteczną) w 2008 r. w wysokości 60 mln zł.

Jednocześnie, proponowane regulacje nie spowodują skutków finansowych dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ na rynek pracy.

Proponowana regulacja przewiduje finansowe wspieranie działań inicjowanych przez organizacje pozarządowe w zakresie realizacji zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2003 Nr 96, poz. 873, z późn. zm.) (m.in. działanie Porozumienia na rzecz aktywizacji zawodowej – inicjatywy proponujące oryginalne formy pobudzania aktywności na rynku pracy, przede wszystkim wobec grup i osób będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, a także inicjatywy rozwijające poradnictwo i doradztwo zawodowe dla młodzieży; rozwój ekonomii społecznej). Ponadto, jak uczy doświadczenie z funkcjonowania „Rządowego Programu – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich” w latach 2005-2007, niektóre organizacje pozarządowe przy realizacji zadań publicznych finansowanych w ramach tego Programu zatrudniają pracowników, np. rehabilitantów, nauczycieli, opiekunów.

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich służy również stosowaniu elastycznych form rynku pracy. Na podstawie dotychczasowych doświadczeń szacuje się, iż w ramach realizacji zadań publicznych, na czas realizacji tych zadań zostało zatrudnionych ok. 6000 osób, charakteryzujących się specjalistyczną wiedzą i umiejętnościami niezbędnymi do realizacji projektu.

4. Wpływ na konkurencyjność zewnętrzną i wewnętrzną.

Wejście w życie projektu rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność zewnętrzną i wewnętrzną w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

5. Wpływ na rozwój regionalny.

Proponowana regulacja przewiduje m. in. finansowe wspieranie działalności wspomagającej inicjowanie porozumień na rzecz integracji wspólnot i społeczności lokalnych.

Zawiązywane w ramach Fundusz Inicjatyw Obywatelskich partnerstwa wpływają na poziom identyfikacji społeczności lokalnych z celami i zasadami polityki rozwoju. FIO jest szczególnym instrumentem programowym i finansowym, mającym na celu wspieranie organizacji pozarządowych, który z uwagi na horyzontalne ujęcie formuły wsparcia trzeciego sektora, w kolejnych etapach jego realizacji otwiera możliwości

wyrównywania szans rozwoju inicjatyw obywatelskich, poprzez docieranie do środowisk społecznie zaniedbanych. FIO wpływa także na partycypację trzeciego sektora w realizacji zadań w zakresie rozwoju lokalnego i regionalnego w ramach funduszy strukturalnych (EFS i EFRR).

- Zaproponowana regulacja nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.
- Projekt nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

- Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414), projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

**PODSTAWOWE DZIAŁANIA
MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
W ZAKRESIE WYDATKOWANIA ŚRODKÓW
Z REZERWY CELOWEJ FUNDUSZ INICJATYW OBYWATELSKICH
BUDŻETU PAŃSTWA NA 2008 R.**

WPROWADZENIE

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO) jest przedsięwzięciem mającym na celu pobudzenie oraz wzmocnienie inicjatyw obywatelskich, z udziałem sektora organizacji pozarządowych, poprzez działania komplementarne w stosunku do już istniejących rozwiązań i praktyk w tym zakresie. Jest on powiązany z treścią najistotniejszych rozwiązań programowych o charakterze strategicznym, w tym Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015, Narodowej Strategii Spójności na lata 2007-2013, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013, Krajowym Planie Działań na rzecz Integracji Społecznej oraz powstałej w partnerstwie publiczno-społecznym Strategii Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Rezultaty badań nad stanem społeczeństwa obywatelskiego w Polsce, mierzonego powszechnością zrzeszania się, dynamiką działań zbiorowych, udziałem w wyborach samorządowych oraz innymi przejawami społecznej aktywności, wskazują wyraźnie na poważne braki i bariery w jego rozwoju¹.

Jednocześnie, cechą immanentną społeczeństwa obywatelskiego jest podmiotowa obecność w życiu publicznym, obok sektora publicznego i gospodarczego, organizacji pozarządowych, trzeciego ważnego elementu w strukturze podmiotów

---

¹ J. Czapiński, T. Panek (red.), *Diagnoza społeczna 2005. Warunki i jakość życia Polaków*, Warszawa 2005 oraz M. Gumkowska, J. Herbst (Stowarzyszenie Klon/Jawor), *Podstawowe fakty o organizacjach pozarządowych – raport z badania 2004*, Warszawa 2005.

państwa. Zatem, należy uznać, iż funkcją podmiotowej obecności sektora pozarządowego powinny być systemowe rozwiązania prowadzące do wzmocnienia jego pozycji w życiu publicznym.

W konsekwencji diagnoza stanu i ocena perspektyw rozwoju trzeciego sektora w Polsce, w procesie wdrażania ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, wskazują na jego niewykorzystany potencjał w sferze realizacji zadań publicznych we współpracy z administracją publiczną oraz na zagrożenia odnośnie wzrostu tego potencjału, w tym możliwości absorpcji funduszy strukturalnych. Potwierdzają konieczność realizacji Fundusz Inicjatyw Obywatelskich jako przedsięwzięcia o charakterze horyzontalnym, a więc obejmującego wszystkie obszary pożytku publicznego i uwzględniającego wzajemne relacje między tymi obszarami.

FIO wykazuje potrzebę współdziałania w tym zakresie ze wszystkimi podmiotami, zarówno z instytucjami administracji publicznej (rządowej i samorządowej), jak i organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami sektora gospodarczego.

I. CEL FIO

Na podstawie wyodrębnionych funkcji FIO, ze względu na miejsce i rolę organizacji pozarządowych w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego, celem strategicznym *Podstawowych działań Ministra Pracy i Polityki Społecznej w zakresie wydatkowania środków z rezerwy celowej Fundusz Inicjatyw Obywatelskich budżetu państwa na 2008 r.* jest

zwiększenie udziału sektora organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych, w ramach kształtowanych i prowadzonych na zasadach partnerstwa i pomocniczości polityk publicznych.

(tak sformułowany cel strategiczny dotyczy zarówno uczestnictwa organizacji pozarządowych w procedurach tworzenia polityk publicznych, jak i w realizacji zadań publicznych)

Osiągnięcie celu strategicznego jest możliwe dzięki realizacji celów podstawowych FIO:

- **indywidualnych działań inicjowanych przez organizacje pozarządowe w zakresie realizacji zadań publicznych** (zawarte w art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie obszary stanowią katalog zadań publicznych, które kompleksowo i komplementarnie określają sferę zainteresowań i płaszczyzn współdziałania administracji publicznej i organizacji pozarządowych na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego),
- **wspólnych inicjatyw obywatelskich w ramach partnerstwa publiczno - społecznego**, (właściwa współpraca pomiędzy sektorem pozarządowym i publicznym, jako kryterium sprawnego działania, jest warunkiem koniecznym do osiągnięcia społecznie i ekonomicznie korzystnych efektów realizacji zadań publicznych; wypracowanie standardów w tym zakresie powinno stać się ważnym rezultatem udziału FIO w procesie budowy społeczeństwa obywatelskiego),
- **wspólnych działań podejmowanych w ramach partnerstw wewnątrz sektora pozarządowego** (FIO powinien stać się instytucją mającą wpływ na poprawę

sytuacji w zakresie tworzenia warunków dla działań integrujących trzeci sektor, z zastosowaniem takich fundamentalnych wartości i zasad, jak solidarność społeczna oraz równość szans, startu i traktowania);

- **promocji dobrych praktyk, modelowych rozwiązań w zakresie funkcjonowania zasady pomocniczości, standardów współpracy, kształtowania demokratycznego ładu społecznego**, (obok wzorcowych przykładów inicjatyw obywatelskich, mających zastosowanie w sferze zadań publicznych, miarą osiągnięcia tego celu powinny być także odpowiednio ukształtowane postawy społeczne, skierowane na partycypację, inwencję i społeczną odpowiedzialność).

Istotnym kryterium udziału w realizacji celu strategicznego FIO oraz w wypełnianiu jego założonych funkcji będzie innowacyjność projektowanych przedsięwzięć, którą cechować powinno nowatorskie podejście do sposobu planowania, organizowania oraz wykonywania zadań zleconych w ramach FIO.

II. KIERUNKI DZIAŁAŃ

Realizacja FIO przebiegać będzie w sferach pożytku publicznego, określonych w art. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Na 2008 rok przyjęto następujące kierunki działań:

1. Zabezpieczenie społeczne

- 1.1. **Aktywizacja seniorów, integracja międzypokoleniowa** – w szczególności rozwijanie form uczestnictwa seniorów, wzmacniających ich podmiotowość społeczną w środowisku lokalnym, rozwój solidarności międzypokoleniowej, działania integrujące seniorów i młodych, wykorzystujące różne potencjały tych dwóch grup społecznych
- 1.2. **Problemy dzieci i młodzieży** – w szczególności rozwijanie form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i patologiom; aktywizującym rozwój intelektualny poprzez zwiększenie dostępności do sektora usług społecznych (min. edukacji, kultury, turystyki); przygotowujących do aktywnego życia w społeczeństwie
- 1.3. **Integracja i aktywizacja osób niepełnosprawnych** - działania ograniczające wykluczanie społeczne osób niepełnosprawnych, ze względu na ich funkcjonowanie w nieprzyjnym otoczeniu społecznym oraz trudną sytuację ekonomiczną

- 1.4. **Wspieranie podstawowych funkcji rodziny** – kształtowanie postaw i wartości rodzinnych; propagowanie wzorców życia rodzinnego, aktywizacja społeczna i ekonomiczna rodzin, wspomaganie rodzin pracowników migrujących za granicę działania na rzecz przystosowania lokalnego środowiska gospodarczego i społecznego oraz infrastruktury instytucjonalnej do potrzeb godzenia aktywności zawodowej rodziców z wychowywaniem dzieci, działania na rzecz zmiany społecznego przyzwolenia na niewywiązywanie się z obowiązków alimentacyjnych, propagowanie działań zmierzających do stwarzania możliwości wyboru aktywnych form przeciwdziałania ubóstwu rodzin z dziećmi zamiast biernych form (świadczenia) pomocy.
- 1.5. **Promocja zdrowia** – rozwój inicjatyw służących promocji zdrowego stylu życia oraz upowszechnianiu edukacji zdrowotnej
- 1.6. **Działania na rzecz środowisk kombatanckich i osób represjonowanych** – włączenie przedstawicieli grup do inicjatyw związanych z pielęgnowaniem tradycji historycznej, wychowania patriotycznego i historycznej więzi międzypokoleniowej

2. Integracja i aktywizacja społeczna

- 2.1. **Wolontariat w organizacjach pozarządowych i wolontariat pracowniczy (*rozumiany jako formy bezinteresownej i nieodpłatnej aktywności społeczno-zawodowej pracowników realizowane w oparciu o koncepcję społecznej odpowiedzialności biznesu we współpracy z organizacjami pozarządowymi*)** - w szczególności inicjatywy łączące bezinteresowne działanie z kształtowaniem więzi społecznych opartych na zaufaniu i solidarności społecznej
- 2.2. **Porozumienia na rzecz aktywizacji zawodowej** – inicjatywy proponujące oryginalne formy pobudzania aktywności na rynku pracy, przede wszystkim wobec grup i osób będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, a także inicjatywy rozwijające poradnictwo i doradztwo zawodowe dla młodzieży; rozwój ekonomii społecznej
- 2.3. **Porozumienia na rzecz integracji wspólnot i społeczności lokalnych** – ze szczególnym uwzględnieniem partnerskich relacji między różnymi grupami społecznymi w tym zróżnicowanymi ze względu na narodowość, pochodzenie etniczne, język, kulturę, wyznanie; lokalne programy wsparcia projektów w zakresie funkcjonowania szkół integracyjnych
- 2.4. **Działania na rzecz aktywizacji społecznej i kulturalnej młodzieży** – promocja inicjatyw w zakresie budowania sieci informacji młodzieżowej o zasięgu lokalnym, regionalnym i krajowym; inicjatywy na rzecz pobudzania aktywności społecznej młodzieży z terenów wiejskich
- 2.5. **Rozwój potencjału organizacji pozarządowych** - działania nakierowane na wyrównywanie szans organizacji słabo rozwiniętych infrastrukturalnie poprzez pomoc w formie szkoleniowej i informacyjnej
- 2.6. **Integracja repatriantów w środowiskach lokalnych** - inicjatywy na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej repatriantów i ich rodzin; tworzenie przyjaznego otoczenia społecznego i ekonomicznego do integracji repatriantów

2.7. **Integracja i aktywizacja zawodowa cudzoziemców** - działania wspierające skuteczną integrację cudzoziemców na polskim rynku pracy i w społeczeństwie, przeciwdziałanie zjawiskom wykorzystywania cudzoziemców, pracy nielegalnej i niezarejestrowanej, pomoc cudzoziemcom w korzystaniu z instytucji społecznych i prawnych

3. Prawa i wolności człowieka i obywatela:

3.1. **Rozwój poradnictwa i rzecznictwa obywatelskiego** – rzecznictwo interesów osób i rodzin wobec instytucji publicznych sektora administracji, wymiaru sprawiedliwości i gospodarki, inicjatywy skierowane do środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, w związku z niską świadomością prawną i niedostatkiem aktywności administracji publicznej w tym zakresie, zwiększające dostęp do tego rodzaju poradnictwa

3.2. **Ochrona i upowszechnianie praw dziecka** – działania na rzecz zapewnienia dziecku pełnego i harmonijnego rozwoju z poszanowaniem jego godności i podmiotowości

3.3. **Kobiety w życiu publicznym i społecznym** - podniesienie poziomu podmiotowości społecznej kobiet, aktywizacja kobiet do pełnienia istotnych ról społecznych w życiu publicznym

3.4. **Działania na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego** – promowanie zachowania i rozwoju tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz zachowania i rozwoju języka regionalnego

3.5. **Ochrona praw konsumenta** – działania promujące rozwój ruchu konsumenckiego w lokalnych środowiskach, działania promujące sprawiedliwy handel (rozumiany jako wyraz partnerstwa między producentami a odbiorcami oraz jako przejaw uczciwej konkurencji, uwzględniający interes społeczny, poddany społecznej kontroli), walkę z wszelkimi praktykami o charakterze monopolistycznym, w tym w odniesieniu do funkcjonowania wąskich grup interesu, społeczna odpowiedzialność biznesu (rozumiana jako koncepcja oparta na zasadach dialogu społecznego, uwzględniająca w strategii działania przedsiębiorstwa interesy społeczne i ochronę środowiska dla zrównoważonego rozwoju, (zazwyczaj) we współpracy z organizacjami pozarządowymi)

3.6. **Przeciwdziałanie dyskryminacji i ochrona praw grup dyskryminowanych** – kształtowanie postaw tolerancji dla funkcjonowania osób i grup społecznych narażonych na dyskryminację

3.7. **Dostęp do informacji publicznej** – edukacja i promocja w zakresie praw obywateli i obowiązków służb publicznych w kwestii dostępu do informacji publicznej, wsparcie dla inicjatyw na rzecz informacyjnego ładu na poziomie lokalnym i regionalnym

4. Nauka, kultura, edukacja i wychowanie:

4.1. **Pielęgnowanie tożsamości narodowej i kulturowej** – promocja rodzimej tradycji, ze szczególnym uwzględnieniem podtrzymywania, popularyzowania szeroko pojętego dziedzictwa narodowego, poprzez działania promocyjne, upowszechnieniowe oraz edukacyjne; wspieranie inicjatyw będących efektem

- współpracy różnorodnych środowisk, instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych w sferze tradycji oraz lokalnej, regionalnej i narodowej kultury
- 4.2. **Wypoczynek dzieci i młodzieży, krajoznawstwo i turystyka społeczna** – promocja krajoznawstwa poprzez turystykę wśród dzieci i młodzieży, w szczególności w ramach letniego i zimowego wypoczynku, wspieranie inicjatyw związanych z projektami turystycznymi mającymi na celu podniesienie atrakcyjności turystycznej i kulturowej obszarów oraz wpływ na rozwój lokalny
  - 4.3. **Lokalne programy – równość szans w edukacji** – wspieranie autorskich pomysłów na rzecz likwidowania przyczyn różnicowań społecznych i ekonomicznych w systemie edukacji
  - 4.4. **Lokalne programy ekologiczne** – lokalne inicjatywy na rzecz środowiska naturalnego, przenoszenie na grunt lokalny zasad zrównoważonego rozwoju (w tym z uwzględnieniem różnych form partnerstwa w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu), edukacja i promocja w zakresie zrównoważonego rozwoju i ekologii
  - 4.5. **Działania na rzecz ochrony zwierząt** – lokalne akcje na rzecz ochrony zwierząt
  - 4.6. **Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu w środowisku lokalnym** – wspieranie inicjatyw w zakresie sportu powszechnego i kultury fizycznej dla wszystkich
  - 4.7. **Działania na rzecz zachowania przez Polonię więzi kulturowej z Polską oraz integracji polskiej emigracji zarobkowej w zagranicznych środowiskach lokalnych** - wspieranie działań mających na celu nauczanie języka polskiego, poznawanie polskiej kultury, organizowanie akcji letnich dla dzieci i młodzieży; wspieranie akcji charytatywnych, wspieranie organizacji staży i wolontariatu dla polskiej młodzieży, prezentacja wkładu Polaków w rozwój kulturalny i gospodarczy państwa zasiedlenia, informowanie i poprawa dostępu do informacji nt. Polski i Polaków wśród obcokrajowców w skupiskach Polonii
  - 4.8. **Działania na rzecz pogłębiania wiedzy w Polsce o kulturalnej i historycznej roli Kresów Wschodnich oraz Polakach zamieszkałych na Wschodzie** - wspieranie działalności kulturalnej, upowszechnianie tradycji i historii Kresów Wschodnich, popularyzacja w Polsce współczesnej kultury Polaków na Wschodzie
5. Bezpieczeństwo publiczne i obrona narodowa:
- 5.1. **Przeciwdziałanie zjawiskom patologii społecznej, stanowiącym zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego** – nowatorskie metody przeciwdziałania zjawiskom patologii społecznej, wykorzystujące społeczną współodpowiedzialność za stan bezpieczeństwa publicznego, działania przeciw przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci i w rodzinie
  - 5.2. **Przeciwdziałanie przemocy w szkołach i placówkach oraz środowiskach rówieśniczych dzieci i młodzieży** – inicjatywy na rzecz poprawy bezpieczeństwa w szkołach i w środowisku rówieśniczym uczniów

- 5.3. **Inicjatywy na rzecz promocji obronności i bezpieczeństwa narodowego** – kształtowanie patriotycznych i proobronnych postaw społeczeństwa, przygotowanie młodzieży do służby wojskowej i służby w innych formacjach obronnych, działania służące upowszechnianiu tradycji i historii oręża polskiego
- 5.4. **Model lokalnego bezpieczeństwa powszechnego** – opracowywanie systemowych rozwiązań dotyczących współdziałania administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi w zakresie bezpieczeństwa powszechnego, inicjatywy na rzecz społecznego wsparcia służb publicznych w zakresie ratownictwa
- 5.5. **Inicjatywy na rzecz szeroko rozumianej edukacji dla bezpieczeństwa w tym m. in. w zakresie ratownictwa i ochrony ludności** – materiały szkoleniowe i szkolenia, akcje profilaktyczne dotyczące zagadnień z zakresu bezpieczeństwa powszechnego, organizacja przedsięwzięć służących edukacji dzieci i młodzieży z zakresu bezpiecznego zachowania w górach i nad wodami, akcje medialne z zakresu bezpieczeństwa skierowane do dzieci i młodzieży
- 5.6. **Inicjatywy na rzecz udzielania pomocy humanitarnej** – przedsięwzięcia mające na celu przygotowanie do niesienia oraz organizację pomocy humanitarnej, przygotowanie wolontariuszy w zakresie udzielania pomocy humanitarnej na terenach dotkniętych klęskami, katastrofami i konfliktami zbrojnymi

III. PROCEDURY

1. Zasady ogólne

W ustawie budżetowej na rok 2008 z dnia 23 stycznia 2008 r. przyjęto, że Fundusz Inicjatyw Obywatelskich dysponować będzie kwotą 60 mln zł.

Beneficjentami FIO są organizacje pozarządowe oraz kościelne osoby prawne i jednostki organizacyjne działające w sferze zadań publicznych, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. **Ze środków FIO finansowane będą jedynie działania mieszczące się w zakresie działalności statutowej nieodpłatnej i odpłatnej (zawarte w limitach określonych w art. 9 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie), tym samym środki z FIO nie mogą być przeznaczone na finansowanie działalności gospodarczej.**

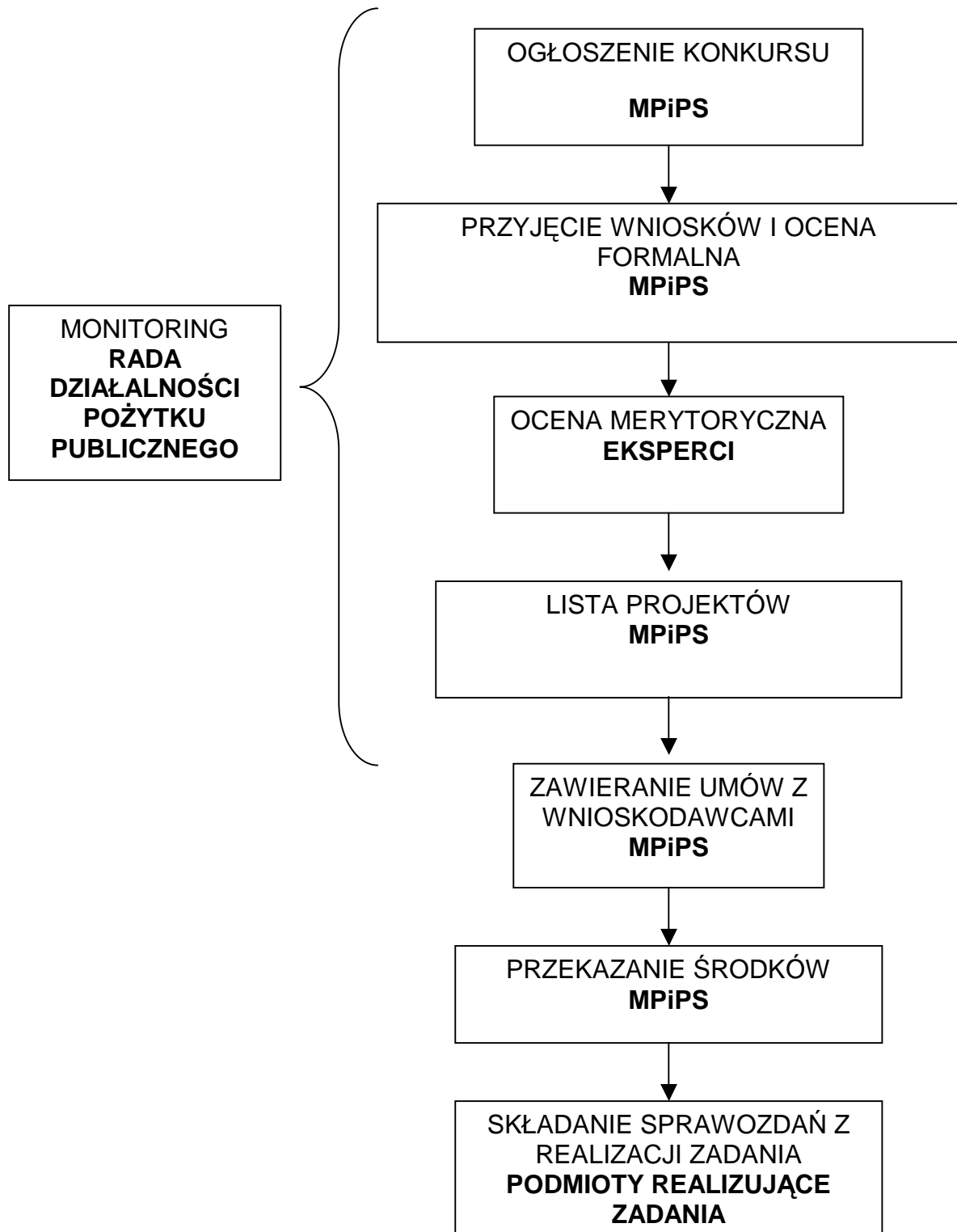
Z uwagi na fakt, że FIO ma charakter dotacyjny, w którym zostały jasno sprecyzowane cele, jakie będą z jego środków finansowane, przyjmując FIO na 2008 r., Rada Ministrów uznała, że najlepszą formą przyznawania dotacji będzie tryb otwartego konkursu ofert, o którym mowa w ustawie o działalności pożytku

publicznego i o wolontariacie tj. konkursu na najciekawsze i najlepsze (najbardziej efektywne) sposoby realizacji celów i zadań określonych przez dysponenta środków. Droga konkursowa ma tą zaletę, że wyzwala kreatywność i aktywność zainteresowanych uzyskaniem dotacji, zwiększa szansę na zebranie różnych pomysłów i dokonanie spośród nich wyboru najlepszych projektów. Jednocześnie, stanowi gwarancję, że dysponowanie środkami FIO odbywać się będzie pod rygorem trzech fundamentalnych zasad: równych szans, równego traktowania podmiotów oraz konkurencyjności, służących przejrzystości całego przedsięwzięcia.

Przyjęta dla FIO procedura jest możliwie prosta i oparta na funkcjonujących już rozwiązaniach (tryb zlecania zadań wynikający z ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie; istniejący już w obrocie wzór oferty, ramowy wzór umowy oraz wzór sprawozdania z wykonania zadania, określone rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2005 r. w sprawie wzoru oferty realizacji zadania publicznego, ramowego wzoru umowy o wykonanie zadania publicznego i wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania - Dz. U Nr 264, poz. 2207). Jednocześnie, odpowiednimi podmiotami w zakresie realizacji FIO są Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz Rada Działalności Pożytku Publicznego, jako instytucja dialogu obywatelskiego, będąca organem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

W konsekwencji, przewidziana została następująca procedura realizacji FIO:

SCHEMAT REALIZACJI FIO

OPIS SCHEMATU

1. Zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, otwarty **konkurs ofert** musi zostać ogłoszony co najmniej z 30-dniowym wyprzedzeniem. Ogłoszenie zostanie zamieszczone m. in. w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim, Biuletynie Informacji Publicznej, w siedzibie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie internetowej operatora. Przewiduje się również inne sposoby poinformowania o konkursie.

W ogłoszeniu zostaną zamieszczone informacje określające:

- 1) cel, na realizację którego ogłaszany jest konkurs,
- 2) wysokość środków publicznych przeznaczonych na finansowanie Rządowego Programu „FIO” w roku 2007,
- 3) termin i warunki realizacji zadania,
- 4) zasady przyznawania dotacji,
- 5) termin składania wniosków,
- 6) terminy i kryteria stosowane przy ocenie wniosków,
- 7) zadania publiczne tego samego rodzaju zrealizowane przez organ administracji publicznej w roku bieżącym i w roku poprzednim.

Wynikający z ww. ustawy przynajmniej 30 - dniowy termin składania wniosków, jest okresem, w którym będzie się odbywać przyjmowanie wniosków, a także udzielanie zainteresowanym aplikowaniem informacji dotyczących FIO.

2. **Ocena formalna**, polegająca na sprawdzeniu spełnienia podstawowych wymogów wejścia do systemu dotacyjnego, dotyczących projektu i projektodawcy, określonych w ogłoszeniu, dokonywana będzie przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Dokumenty potrzebne do oceny formalnej, tj. oryginał wniosku wraz z określonymi w ogłoszeniu załącznikami, wnioskodawca będzie zobowiązany złożyć lub przesłać do wyznaczonego w ogłoszeniu podmiotu. Każdy wniosek zostanie zarejestrowany i otrzyma swój numer, na który wnioskodawca będzie mógł się powoływać podczas całej procedury. Ocenie formalnej podlegać będzie zgodność wniosku z złożeniami

FIO. Wnioski odrzucone ze względów formalnych nie będą poddawane ocenie merytorycznej.

3. **Ocena merytoryczna**, z udziałem ekspertów, jest szczególnie ważnym elementem całej procedury, decydującym o jej skuteczności, a także efektywności i wiarygodności. Istota tej oceny polega na konieczności wyłonienia z wniosków aplikacyjnych tych projektów, które są najlepsze i gwarantują szanse na sukces realizacyjny. Przy ocenie merytorycznej brane będą pod uwagę następujące kryteria:

- 1) realność wykonania,
- 2) efektywność społeczna i ekonomiczna projektu,
- 3) przydatność z punktu widzenia beneficjentów,
- 4) innowacyjność lub modelowy charakter projektu,
- 5) klarowność budżetu,
- 6) realność stosowanych stawek jednostkowych,
- 7) doświadczenia w realizacji projektów,
- 8) udział wkładu własnego.

Oceny merytorycznej dokonywać będą eksperci wyłonieni w odpowiedniej procedurze zastosowanej w związku z wdrażaniem Programu „FIO” w roku 2005, zweryfikowani przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej, na podstawie rezultatów ich dotychczasowej pracy eksperckiej. Każdy wniosek będzie oceniany indywidualnie i niezależnie przez dwóch ekspertów. Swoją ocenę eksperci będą przedstawiać w oparciu o system punktów przyporządkowanych poszczególnym kryteriom wraz z uzasadnieniem oceny. W przypadku wyraźnych różnic w punktacji, wniosek zostanie poddany rozpatrzeniu przez Instytucję Zarządzającą (departament właściwy ds. pożytku publicznego). Za wykonaną pracę eksperci otrzymywać będą wynagrodzenie finansowane ze środków FIO przeznaczonych na jego obsługę. Stawka wynagrodzenia zostanie określona według aktualnych cen rynkowych.

4. W oparciu o opinie wyrażone przez ekspertów podczas oceny merytorycznej, Minister Pracy i Polityki Społecznej sporządza **listę projektów**, która, oprócz

nazwy wnioskodawcy i nazwy zadania, będzie zawierała informację o działaniu, w jakim realizowany jest projekt.

5. **Decyzja w sprawie zawarcia umów i dystrybucji środków** należy do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Umowa sporządzana będzie stosownie do wzoru umowy określonego w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2005 r. w sprawie wzoru oferty realizacji zadania publicznego, ramowego wzoru umowy o wykonanie zadania publicznego i wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. Nr 264, poz. 2207).
6. **Rada Działalności Pożytku Publicznego**, na podstawie informacji przedstawionej przez Instytucję Zarządzającą, wyraża opinie o realizacji FIO.
7. **Koszty realizacji FIO** ustala się na kwotę 2.400.000,00 zł, co stanowi 4% ogólnej kwoty na rok 2008 (w tym: wynagrodzenie ekspertów, pomoc techniczna).

2. Zasady szczegółowe

Szczegółowe zasady dotyczące realizacji FIO zostaną określone w dokumencie **Zasady przyznawania i rozliczania dotacji w ramach Fundusz Inicjatyw Obywatelskich w roku 2008**, który zatwierdza Minister Pracy i Polityki Społecznej. Procedura składania wniosków jest oparta na następujących kryteriach:

Ze względu na ograniczoną ilość środków przeznaczonych na realizację FIO, istnieje możliwość złożenia nie więcej niż 2 wniosków w ramach ogłoszonego konkursu.

- 1) **wysokość wnioskowanej dotacji: od 5 tys. zł. do 250 tys. zł** (łączna wnioskowana kwota dotacji dla wszystkich złożonych przez organizację wniosków nie może przekroczyć 250 tys. zł),
- 2) **udział środków własnych:**
  - **co najmniej 10% wartości projektu** (dla projektów o wnioskowanej dotacji od 5 tys. zł do 25 tys. zł – wkład własny finansowy lub niefinansowy; dla projektów o wnioskowanej dotacji od ponad 25 tys. zł do 150 tys. zł – wkład własny finansowy);

- **co najmniej 20% wartości projektu** (dla projektów o wnioskowanej dotacji od ponad 150 tys. zł do 250 tys. zł – wkład własny finansowy);

3) czas realizacji projektu: do końca 2008 roku.

Termin realizacji projektu określony zostanie w umowie. Zleceniobiorca zobowiązany będzie do sporządzania sprawozdania końcowego z realizacji zadania, które stosownie do ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, musi być przekazane w terminie 30 dni po upływie terminu realizacji zadania, na który została zawarta umowa. Okresem sprawozdawczym jest rok budżetowy. Wzór sprawozdania, podobnie jak wzór umowy i oferty (wniosku) określony jest rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2005 r. w sprawie wzoru oferty realizacji zadania publicznego, ramowego wzoru umowy o wykonanie zadania publicznego i wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania.

Stosownie do treści rozporządzenia zgodnie z § 13 Załącznika nr 2 ww. rozporządzenia Zleceniodawca może rozwiązać umowę ze skutkiem natychmiastowym m. in. w przypadku wykorzystania udzielonej dotacji niezgodnie z przeznaczeniem, nieterminowego lub nienależytego wykonania umowy lub przekazania części lub całości dotacji osobie trzeciej, pomimo że nie przewiduje tego umowa. Rozwiązując umowę, Zleceniodawca określi podlegającą zwrotowi kwotę dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem wraz z odsetkami (jak dla zaległości podatkowych).

Kontrola wydatkowania środków finansowych przyznanych w ramach FIO oraz kontrola realizacji zadania spoczywa na ministrze właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, w tym zakresie zastosowanie mają przepisy ww. rozporządzenia w sprawie wzoru oferty realizacji zadania publicznego, ramowego wzoru umowy o wykonanie zadania publicznego i wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (w szczególności załącznika nr 2 i 3). Kontrola może być prowadzona w toku realizacji zadania oraz po jego zakończeniu. Prawo kontroli przysługuje Zleceniodawcy zarówno w siedzibie Zleceniobiorcy, jak i w miejscu realizacji zadania.

Funkcjonowanie FIO w roku 2008 stanowi także szczególną formę kontynuacji przygotowania administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych do wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w latach 2007-2013.

Skuteczność działań w zakresie realizacji FIO, z uwagi na jego horyzontalny wymiar, zależy będzie w dużej mierze od partnerskiej współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi.